

BETRI BAKKAFFJÖRÐUR

2022

ÁRSSKÝRSLA

Efnisyfirlit

1. Inngangur	2
2. Meginniðurstöður	2
3. Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum	3
4. Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn	3
5. Meginmarkmið og starfsmarkmið byggðalags - stöðumat	4
6. Yfirlit yfir styrkt verkefni	9
7. Fundir	9
8. Samfélagssáttmáli	10
9. Hugleiðingar verkefnisstjóra	10

1. Inngangur:

Verkefnið Betri Bakkafjörður fór að stað um mitt ár 2019 en þá var staða byggðarlagsins orðin mjög erfið að mati sérfræðinga Byggðastofnunar. Það var einnig í samræmi við tillögu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni Bakkafjarðar. Á þessum tíma þótti ljóst að byggðin þyrfti á verulegum stuðningi að halda frá ríki og sveitarfélagi til að geta staðið af sér frekari áföll. Síðan þá hefur nokkuð ræst úr atvinnumálum og þjónusta verið aukin í byggðarlaginu, einkum við ferðamenn. Vel hefur gengið að virkja frumkvæði íbúa og annarra haghafa sem tengjast byggðarlaginu, sem sést á stórauðnum fjölda umsókna í Frumkvæðissjóð Betri Bakkafjarðar, Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og í aðra samkeppnissjóði. Íbúum hefur þó ekki fjölgað og enn vantar meiri fjölbreytni í atvinnulífið.

2. Meginniðurstöður:

Á grundvelli samantektar frá íbúáþingi í upphafi Betri Bakkafjarðar voru sett fram fjögur meginmarkmið og samtals 30 starfsmarkmið. Á íbúafundi í ágúst á þessu ári voru starfsmarkmiðin endurskoðuð og fjórum nýjum bætt við. Þá var samfélagssáttmáli milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og Byggðastofnunar, fyrir hönd íslenska ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa, undirritaður á árinu.

Frumkvæðisverkefni íbúa voru fjölbreytt og íbúar jafnt sem fyrirtæki á staðnum duglegir að sækja um styrki í aðra samkeppnissjóði. Umsóknum frá svæðinu í slíka sjóði hefur fjölgað miðað við fyrri ár og ljóst að skortur á hugmyndum hrjáir ekki Bakkfirðinga. Þá var sótt í ýmsa sjóði tengda stefnumótandi byggðaáætlun og með góðum árangri. Eitt þeirra miðar að því að koma á samstarfi um stofnun starfsstöðvar í náttúruvannsóknum á Bakkafirði.

Bættar vegasamgöngur skipta miklu máli fyrir sveitarfélagið og svæðið í heild, auk þess að treysta byggð á norðausturhorni landsins. Vegurinn yfir Brekknaheiði er mikilvægur til að tengja saman þéttbýli sveitarfélagsins og uppbygging hans fyrirhuguð á árunum 2023-2024 skv. núgildandi 5 ára [aðgerðaráætlun](#) í samgöngum. Afar brýnt er að sú uppbygging klárast án tafa, fyrir árangur til lengri tíma litið.

3. Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum:

Verkefnið byggir á verkefnislýsingu sem unnin hefur verið á vegum Byggðastofnunar fyrir verkefnið Brothættar byggðir. Meginmarkmið verkefnisins er að stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins. Sérstaða verkefnisins er fólgin í virkri þátttöku íbúa og víðtæku samstarfi stjórnkerfis og stoðstofnana við viðkomandi samfélag. Í hverju verkefni, það er hverri brothættri byggð, er mótuð skýr framtíðarsýn, markmið og verkefnastofn og unnið samkvæmt áfangaskiptu verklagi Brothættra byggða. Meginmarkmið og starfsmarkmið tengd hverju meginmarkmiði, sem sett voru fram í verkefnislýsingu Betri Bakkafjarðar, eru afrakstur íbúafings, vinnu verkefnisstjórnar og niðurstöðu íbúafundar. Meginmarkmiðin eru fjögur ásamt fjölmörgum starfsmarkmiðum.

Gerð er frekari grein fyrir einstökum verkefnum/aðgerðum ásamt því að tímasetja verkefni, sem er þáttur í því að ná viðkomandi starfsmarkmiðum. Lögð er áhersla á að nota svokallaða SMART markmiðssetningu við framsetningu á megin- og starfsmarkmiðum

Þau verkefni sem stefnt var að í upphafi árið 2019 og komin eru í farveg eða lokið við, eru metin eftir stöðu þeirra í lok hvers árs. Um er að ræða huglægt mat verkefnisstjóra. Að auki ræddu íbúar árangur verkefnisins Betri Bakkafjörður á íbúafundi í ágúst og settu fram endurnýjuð starfsmarkmið.

4. Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn:

Verkefnisstjórn er skipuð fulltrúum samstarfsaðila um verkefnið, það er sveitarfélagi, landshlutasamtökum, íbúum og Byggðastofnun.

Verkefnisstjórn verkefnisins Betri Bakkafjörður skipa:

- Björn S. Lárusson, sveitarstjóri Langanesbyggðar
- Gunnlaugur Steinarsson, fulltrúi íbúa
- Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun
- Hildur Halldórsdóttir, verkefnastjóri Samtaka sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra
- Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun
- Mariusz Mozejko, fulltrúi íbúa
- Sigurður Guðmundsson, oddviti Langanesbyggðar

Verkefnisstjórn Betri Bakkafjarðar á nýjum útsýnispalli. Mynd/KPH.

Breytingar urðu á verkefnisstjórn þegar Samtök sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra (SSNE) skipuðu nýjan fulltrúa. Hildur Halldórsdóttir kom inn fyrir Rebekku K. Garðarsdóttur sem hvarf til annarra starfa. Við sveitarstjórnarkosningar í maí urðu einnig breytingar hjá Langanesbyggð og Sigurður Guðmundsson og Björn S. Lárusson komu inn fyrir Jónas Egilsson og Þorstein Ægi Egilsson.

Verkefnisstjóri: Gunnar Már Gunnarsson

Hlutverk verkefnisstjórnar er meðal annars að tryggja að verkefnisáætlun sé fylgt vel eftir og vera verkefnisstjóra til aðstoðar og ráðgjafar vegna eflingar byggðarlagsins.

5. Meginmarkmið og starfsmarkmið byggðalags – stöðumat:

Starfsmarkmið voru sem fyrr segir endurnýjuð á íbúafundi í ágúst. Þá var farið yfir stöðu markmiða og nýjum bætt við, enda mörgum markmiðum náð eða þau langt komin.

I. Meginmarkmið: Sterkir samfélagsinviðir						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 1.1: Sníða lausn í skóla- og vistunarmálum sem hentar börnunum og samfélaginu við Bakkafjörð fyrir árslok 2022, líkt og kveðið er á um í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins. Farnar verði nýjar leiðir sem geta nýst dreifðum byggðum og samræmast getu sveitarfélagsins Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.				X		Fjallað er um dagvistunar- og skólamáli í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa. Sáttmálinn var staðfestur í ársbyrjun 2022. Þá er unnið að nýrri skólastefnu Langanesbyggðar.
Starfsmarkmið 1.2: Aðstoða fólk sem lengi hefur verið atvinnulaust við að komast aftur í virkni fyrir lok mars 2021.					X	<i>Aflagt 2022.</i> Með tilkomu nýrra rekstraraðila að fiskvinnslu á staðnum sköpuðust störf sem íbúar í atvinnuleit nýttu sér. Það má því segja að markmiðinu hafi verið náð.
Starfsmarkmið 1.3: Koma á fót kaffihúsi, veitingastað og pöntunarþjónustu fyrir 18. Október 2019. Ábyrgð: Rekstraraðili Hafnartanga 4.					X	Sveitarfélagið gekk til samninga við nýja rekstraraðila vegna reksturs á veitinga-, kaffihúsi og pöntunarþjónustu. Þjónustan hefur verið nýtt bæði af heimamönnum og gestum og opnunartími verið reglubundinn.
Starfsmarkmið 1.4: Kanna möguleika á samstarfi við Orkusetur/Orkustofnun um átak í orkusparandi aðgerðum á íbúðarhúsnæði, fyrir lok mars 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjórn.					X	Farið var í átak með íbúum árið 2020 samhliða því þegar Orkusjóður auglýsti eftir umsóknum til orkusparandi aðgerða. Níu umsóknir voru sendar til Orkusjóðs frá Bakkafirði og hlutu allar jákvæða afgreiðslu.
Starfsmarkmið 1.5: Vinna markvisst að því að auka sókn					X	Einstaklingar og fyrirtæki hafa haldið áfram að senda inn umsóknir í hina

frumkvöðla í samfélaginu í styrktarsjóði fyrir utan verkefnið Betri Bakkafjörð. Að lágmarki verði komnir fjórir styrkir til verkefna í byggðarlaginu fyrir lok október 2020 Ábyrgð: Verkefnisstjóri.						ýmsu sjóði á árinu. Nefna má Framkvæmdasjóð ferðamannastaða og Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og var eftir því tekið hversu margar umsóknir bárust að þessu sinni í Uppbyggingarsjóð af svæðinu.
Starfsmarkmið 1.6: Lokið verði við lagningu ljósleiðara í byggðina við Bakkaflóa á árinu 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð.					X	Búið er að tengja byggðina á Bakkafirði við ljósleiðara sem lagður var í þorpið á árinu.
Starfsmarkmið 1.7: Kanna möguleika á að koma á fót heilsueflandi almennings-samgöngum innan sveitarfélagsins, þarfagreiningu lokið fyrir árslok 2022. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.					X	Vinna langt komin en ekki lokið. Íbúakönnun hefur verið framkvæmd og hluti þarfagreiningar.
Starfsmarkmið 1.8: Styrkja hverfisráð Bakkafjarðar og horfa í þeim efnum til reynslu annarra fjölkjarna- og víðfeðmra sveitarfélaga. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð Bakkafjarðar.		X				Nýtt starfsmarkmið 2022. Vinna ekki hafin en hverfisráð fundaði reglulega á árinu og tók virkan þátt í að forgangsraða verkefnum og koma á framkvæmdaáætlun Langanesbyggðar.
II. Meginmarkmið: Öflugt atvinnulíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 2.1: Kominn verði viðbótar sértækur byggðakvóti í farveg fyrir lok nóvember 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og Byggðastofnun.					X	Fyrirtæki í sjávarútvegi á Bakkafirði fengu úthlutað byggðakvóta sem skapað hefur atvinnu á staðnum.
Starfsmarkmið 2.2: Komin verði tvö fjarvinnslustörf í Grunnskólahúsinu á Bakkafirði fyrir lok júlí 2023. Þá verði möguleikar skoðaðir á að koma upp vinnuaðstöðu fyrir óstaðbundin störf. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Langanesbyggð.			X			Þjóðskjalasafn Íslands auglýsti til umsóknar tímabundið starf á Bakkafirði við skráningu sóknarmannatala. Starfið byggir á styrksamningi Þjóðskjalasafns Íslands við Byggðastofnun f.h. innviðaráðherra, með vísan í aðgerð B.8 – Fjarvinnslustöðvar í stefnumótandi byggðaáætlun. Starfsmaður Þjóðskjalasafns hóf störf á Bakkafirði í Grunnskólahúsinu á Bakkafirði.
Starfsmarkmið 2.3: Skapa umgjörð og fá náttúrufræðing til starfa á staðnum fyrir mitt ár 2023 í samræmi við tillögu 5 í skýrslu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við verkefnisstjórn,			X			SSNE og umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið gerðu með sér samning sem hefur það að markmiði að koma á samstarfi um stofnun starfsstöðvar í náttúruvannsóknunum á Bakkafirði. Framlag til verkefnisins kemur úr stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2022-2036, aðgerða C.9 – Náttúruvernd til eflingar byggðaþróunar. Fyrir liggur skýrsla sem starfsmenn

ráðuneyti og viðeigandi stofnanir.						Náttúrustofu Norðausturlands unnu um starf náttúrufræðings við Bakkaflóa.
Starfsmarkmið 2.4: Ferðaþjónusta tengd skólahúsnaðinu fyrir lok júní 2019 Ábyrgð: Rekstraraðili Skólagötu 4.					x	Aðstöðu hefur verið komið upp í skólahúsnaðinu til reksturs ferðaþjónustu og nýir rekstraraðilar teknir við. Hægt að bóka þar gistingu allt árið um kring.
Starfsmarkmið 2.5: Kortleggja möguleika á að koma upp afþreyingu á svæðinu, til dæmis stangveiði, hvala- eða fuglaskoðun og/eða komu «Expedition» skemmtiferðaskipa fyrir mitt ár 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við frumkvöðla		x				Verkefnisstjórn styrkti aðila sem ráðgerðu að fara út í hvala- og fuglaskoðun. Vegna COVID-veirunnar röskuðust þau plön og umsækjandi féll frá verkefninu. Ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast býður hins vegar upp á ýmsar ferðir og auglýsir á sinni heimasíðu.
Starfsmarkmið 2.6: Skilgreina/kortleggja og merkja gönguleiðir í nágrenni Bakkafjarðar. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar í samstarfi við atvinnu- og nýsköpunarnefnd Langanesbyggðar og Markaðsstofu Norðurlands					x	Greinargott gönguleiðakort er til yfir helstu gönguleiðir umhverfis Bakkafjörð. Þá eru til stikur til að merkja helstu leiðir. Framhald verkefnisins er á borði Hverfisráðs Bakkafjarðar.
Starfsmarkmið 2.7: Koma starfsemi af stað í húsnaði við Hafnargötu 2-4, fyrir apríl 2020. Ábyrgð: Eigendur húsanna í samstarfi við verkefnisstjóra.					x	Bjargið ehf. keypti þrotabú Toppfisks og kom á fót fiskvinnslu sem hefur skapað störf fyrir ákveðinn hóp.
Starfsmarkmið 2.8: Námskeið í stofnun og rekstri fyrirtækja, fyrir lok nóvember 2022. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við SSNE.	x					Ekki hefur orðið af þessu verkefni, en mikilvægt að fylgja því eftir.
Starfsmarkmið 2.9: Látta útbúa áningastaði/útskot við veginn um Langanesströnd Ábyrgð: Sveitarstjórn Langanesbyggðar.					x	Með nýjum uppbyggðum vegi milli Þórshafnar og Bakkafjarðar hefur verið komið fyrir áningarstöðum/ útskotum á valda staði.
Starfsmarkmið 2.10: Fjölga nýsköpunarverkefnum tengdum sjávarútvegi, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við fyrirtæki.			x			Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Fiskvinnslufyrirtækið Bjargið ehf. hlaut á árinu styrk að upphæð kr. 4.500.000 úr Lóunni nýsköpunarsjóði fyrir verkefnið Grásleppugæði. Hópurinn sem stendur á bak við verkefnið ráðgerir að halda áfram með verkefnið og sækja í fleiri nýsköpunarsjóði.
Starfsmarkmið 2.11: Skilgreina að minnsta kosti einn ferðamannastað í Bakkaflóa fyrir nýja áfangastaðáætlun Norðurlands sem tekur gildi 2024.	x					Nýtt starfsmarkmið árið 2022, ekki hafið.

Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og íbúa.						
Starfsmarkmið 2.12: Kanna jarðveg fyrir uppbyggingu hótels í Bakkaflóa, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.	x					Nýtt starfsmarkmið árið 2022, ekki hafið.
III. Meginmarkmið: Aðlaðandi umhverfi Bakkafjarðar						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 3.1: Unnið verði að því með íbúum að fanga sérstöðu Bakkafjarðar og nærsveita og koma henni á framfæri í samfélaginu og utan þess fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúa og fjölmiðla.				x		Bakkafjörður byggir tilvist sína á sjósókn og sjávarútvegi. Þá eru tækifæri til staðar í landbúnaði og ferðaþjónustu sökum þess að svæðið er talið henta vel til sauðfjárræktar. Náttúran og víðernið eru ákveðin tækifæri fyrir tiltekinn hóp ferðamanna.
Starfsmarkmið 3.2: Virkja kraft íbúana til framfara. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Hverfisráð Bakkafjarðar			x			Íbúar hafa í gegnum árin verið virkir í því að hlúa að byggðarlaginu. Áhugi íbúa s.s. á umhverfismálum, skógrækt, eyðingu lúpínu og verndun gamalla húsa er ákveðinn styrkur samfélagsins.
Starfsmarkmið 3.3: Móta aðgerðaráætlun í umhverfismálum á Bakkafirði og nærsveitum, líkt og kveðið er á um í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins, fyrir lok árs 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð og íbúa.			x			Sveitarfélagið Langanesbyggð hefur skoðað möguleika sem felast í samstarfi á svæðinu í sormálum. Unnið er að svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á Norðurlandi (2023-2036) og þá er fjallað um umhverfismál í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins. Áætlun liggur fyrir um fráveitumál.
Starfsmarkmið 3.4: Meta kosti þess að endurheimta Bláfánann fyrir höfnina.					x	<i>Aflagt 2022.</i> Málið hefur verið skoðað og niðurstaðan var að ekki væri ástæða til að endurheimta Bláfánann að svo stöddu.
Starfsmarkmið 3.5: Langanesbyggð verði í fremstu röð varðandi innleiðingu heilsueflandi samfélags. Ábyrgð: Stýrihópur um heilsueflandi samfélag, HSAM hópurinn.			x			Í Langanesbyggð eru íbúar meðvitaðir um mikilvægi þess að stunda heilsueflandi starfsemi, m.a. með útivist og nýta sé það sem íþróttamiðstöðin hefur upp á að bjóða. Verkefnisstjóri Langanesbyggðar fyrir Heilsueflandi samfélag (HSAM) hefur haft samráð við verkefnisstjóra og hverfisráð Bakkafjarðar og ráðgert er að efla það samstarf.
Starfsmarkmið 3.6: Átak verði gert í að bæta umhirðu fasteigna og umhverfis. Ábyrgð: Íbúar, fyrirtæki, fasteignaeigendur og Langanesbyggð.					x	Húseigendur á Bakkafirði halda almennt húsum sínum vel við. Gert hefur verið átak í lagfæringu íbúðar- og atvinnuhúsa, sem kölluðu á endurbætur, auk þess að lagfæra umhverfi þeirra.

Starfsmarkmið 3.7: Skoða hvort hægt sé að finna jörðinni Skeggjastöðum nýtt hlutverk, ásamt meðfylgjandi húsakostum, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og sóknarnefnd Skeggjastaða.		X				Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Einhver samskipti hafa átt sér stað milli sveitarfélags og rekstrarstofu Þjóðkirkjunnar en ekkert liggur fyrir um framtíðarnot jarðarinnar.
IV. Meginmarkmið: Skapandi mannlíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 4.1: Skipuleggja gamla hafnarsvæðið og framfylgja og framkvæma þá stefnu. Ábyrgð: Langanesbyggð og verkefnisstjóri.				X		Starfsmarkmiði breytt árið 2022. Deiliskipulag af gamla hafnarsvæðinu hefur fengið lögformlega afgreiðslu. Hluti þess skipulags hefur komið til framkvæmda með nýjum útsýnispalli og öðrum framkvæmdum á Hafnartanganum.
Starfsmarkmið 4.2: Útbúa aðstöðu á Bakkafirði fyrir innlent og erlent listafólk og listnema. Ábyrgð: Verkefnisstjóri	X					Starfsmarkmiði breytt árið 2022. Verkefnið hefur ekki farið af stað.
Starfsmarkmið 4.3: Kvikmynd um Langanesbyggð. Ábyrgð: Langanesbyggð					X	Verkefnisstjórn lítur svo á að markmiðum þessa verkefnis hafi verið sinnt. Fjölmíðillinn N4 framleiddi sjónvarpsefni í tveimur hlutum um Bakkafjörð. Þá hefur ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast framleitt markaðskynningarefni og kynningarmyndband.
Starfsmarkmið 4.4: Skógrækt í þéttbýlinu. Ábyrgð: Verkefnisstjóri.			X			Áhugafólk um skógrækt hefur haldið úti félagi sem hefur gróðursett tré á svæðinu. Stefnt er að því að gera skógræktaráætlun fyrir Bakkafjörð sambærilega þeirri sem hefur verið unnin á Þórshöfn og hefur þegar komið til framkvæmda.
Starfsmarkmið 4.5: Efla samstarf/tengsl innan sveitarfélagsins. Lokið maí 2023. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar.				X		Þáttur í eflingu tengsla innan sveitarfélagsins var stofnun hverfisráðs sem hefur fundað reglulega. Þá hefur Þjörgunarsveitin Hafliði unnið að því að treysta sitt starf á Bakkafirði. Halda þarf áfram vinnu við eflingu samskipta innan sveitarfélagsins.
Starfsmarkmið 4.6: Íslenskukennsla fyrir útlendinga Ábyrgð: Langanesbyggð				X		Boðið var upp á íslenskukennslu fyrri hluta árs 2022, í samstarfi við Þekkingarnet Þingeyinga og fyrirtæki á staðnum. Full ástæða er til að fylgja því eftir með framhaldsnámskeiði.
Starfsmarkmið 4.7: Virkja íbúasamtök Bakkafjarðar. Ábyrgð: Íbúar.				X		Stofnað var hverfisráð sem er ákveðið skref á þessari braut.

6. Yfirlit yfir styrkt verkefni:

Verkefnisstjórn samþykkti úthlutun fjármuna til tíu verkefna að upphæð kr. 8,8 milljónir á árinu 2022. Auglýst var eftir umsóknum í nóvember sl., sautján umsóknir bárust um styrki að upphæð kr. 42,9 m.kr. Til úthlutunar var fjármagn að upphæð kr. 7,0 m.kr. sem kom í gegnum verkefnið Brothættar byggðir fyrir árið 2022, auk þess kr. 1,8 m.kr. sem verkefnisstjórn hafði innkallað frá fyrri úthlutunum. Um er að ræða fjölbreytt verkefni sem hlutu styrki að þessu sinni. Verkefni til að mynda um orkunýtingu, sögusýningu, handverksfyrirtæki, markaðsþjónustu, og menningarhátíðir.

Verkefni sem hafa hlotið styrk og staða þeirra um áramótin 2022/2023:

Úthlutun 2022		0%	20%	40%	60%	80%	100%	Á bið
Reimar Sigurjónsson	Fjöruviður						x	
Vilhjálmur B Bragason	SAMSPIL						x	
Birgir Ingvarsson	Gunnólfsvíkurfjallið er svo blátt		x					
Björgunarsveitin Hafliði	Endurbætur á Arnarbúð						x	
Þórir Örn Jónsson	Bakkafest						x	
Sædis Ágústs dóttir	Markaðsþjónusta							x
Mariusz Mozejko	Þjónustuverkstæði					x		
Langanesbyggð	Orkusparnaður á Bakkafirði					x		
Þórir Örn Jónsson	Þjónustukjarni						x	

7. Fundir:

Verkefnisstjórn hélt sjö formlega fundi á árinu. Verkefnisstjóri hefur einnig setið fundi hverfisráðs Bakkafjarðar og þá eru haldnir reglulegir fundir starfsmanna SSNE.

Tveir íbúafundir voru haldnir á Bakkafirði á árinu. Sá fyrri var haldinn 24. Mars þegar Bakkfirðingar tóku á móti forseta og forsetafrú í opinberri heimsókn þeirra í Langanesbyggð. Þá komu þau við í Skeggjastaðakirkju, sem er elsta timburkirkja á Austurlandi byggð 1845, og í Djúpalæk, þar sem Bakkfirðingar hafa reist minnisvarða til heiðurs Kristjáni Einarssyni skáldi frá Djúpalæk. Seinni íbúafundurinn var haldinn 18. Ágúst af verkefnisstjórn Betri Bakkafjarðar. Íbúar ræddu sín á milli búsetugæði á Bakkafirði og árangur verkefnisins Betri Bakkafjarðar, og settu fram endurnýjuð starfsmarkmið. Fundurinn var afar vel sóttur en að honum loknum var nýr útsýnispallur vígður. Um er að ræða fyrsta áfanga verkefnisins „Hafnartanginn á Bakkafirði áningarstaður við ysta haf“.

Frá heimsókn forsetahjónanna 24. mars 2022

8. Samfélagssáttmáli:

Samfélagssáttmáli milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og Byggðastofnunar, fyrir hönd íslenska ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa, var undirritaður á árinu. Aðdragandinn var langur, en tillaga um sáttmála var fyrst lögð fram í skýrslu nefndar fulltrúa fimm ráðherra um málefni Bakkaflóa, frá 16. Nóvember 2018. Þegar nýstofnað hverfisráð Bakkaflóar tók til starfa árið 2020 skapaðist formlegur samráðsvettvangur milli íbúa og sveitarfélags og hafa íbúar frá þeim tíma verið leiðandi í þessari vinnu allri. Samfélagssáttmálinn byggir m.a á tillögum hverfisráðs og endurspeglar þannig áherslumál íbúa.

[Hér](#) má sjá samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og Byggðastofnunar vegna byggðar við Bakkaflóa.

9. Hugleiðingar verkefnisstjóra:

Sameining Langanesbyggðar og Svalbarðshrepps var samþykkt og gekk í gildi á árinu. Nýtt og stærra sveitarfélag hefur ef að líkum lætur meiri burði til að blása til sóknar og nýta þau tækifæri sem sameiningin býður upp á. Þetta hefur þegar sýnt sig og nú er í burðarliðnum stofnun atvinnu- og nýsköpunarhúss, þar sem horft verður til þess að efla mannauð Langanesbyggðar. Sú vinna hlýtur gagnast öllum íbúum en þó er nauðsynlegt að fylgja henni vel eftir og styrkja betur tengsl byggðakjarnanna innan sveitarfélagsins.

Sótt var um í ýmsa sjóði á árinu, til að stuðla að eflingu byggðar við Bakkaflóa. Langanesbyggð hóf t.a.m. tilraunaverkefni um orkusparnað, í samstarfi við bæði Orkusjóð og SSNE. SSNE hlaut 10 m.kr. styrk úr byggðaáætlun, C.01. *Sértæk verkefni sóknaráætlanasvæða*, til að koma að verkefninu með Langanesbyggð. Bakkaflórur er staðsettur á skilgreindu köldu svæði og gengur verkefnið út á að bora holur í jörð á völdum stöðum, gagnert til að nýta með jarðvarmadælum. Þá auglýsti Þjóðskjalasafn Íslands til umsóknar tímabundið starf á Bakkaflóinu við skráningu sóknarmannatala. Starfið byggir á styrksamningi Þjóðskjalasafns Íslands við Byggðastofnun f.h. innviðaráðherra, með vísan í aðgerð B.8. *Fjarvinnslustöðvar* í stefnumótandi byggðaáætlun. Tilraunaverkefni um pöntunarþjónustu, framhald fyrra verkefnis frá 2019 sem er lokið, fékk einnig styrk að upphæð kr. 1.644.000 á grundvelli stefnumótandi byggðaáætlunar vegna verkefna sem tengjast aðgerð A.9. *Verslun í dreifbýli*.

Að lokum gerðu SSNE og umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið með sér samning sem hefur það að markmiði að koma á samstarfi um stofnun starfsstöðvar í náttúruvísindum á Bakkafirði. Framlag til verkefnisins kemur einnig úr stefnumótandi byggðaaætlun fyrir árin 2022-2036, aðgerðar C.9. *Náttúruvernd til eflingar byggðapróunar*.

Þá voru Bakkfirðingar duglegir að sækja í aðra sjóði til viðbótar við umsóknir í Frumkvæðissjóð Betri Bakkafjarðar. Þannig hlutu t.a.m. þrjú verkefni styrk úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands eystra að þessu sinni og hafa aldrei borist jafn margar umsóknir frá Bakkafirði. Fiskvinnslufyrirtækið Bjargið ehf. hlaut einnig styrk að upphæð kr. 4.500.000 úr Lóunni nýsköpunarsjóði fyrir verkefnið Grásleppugæði, og Bakkasystur ehf. hlutu styrk til atvinnumála kvenna að upphæð kr. 1.500.000. Það er von og trú verkefnisstjóra að verkefni styrki byggð og samfélag við Bakkaflóa. Íbúar hafa svo sannarlega sýnt frumkvæði í verki og sýnir svo ekki verður um villst áhuga.

Meginmarkmið verkefna Brothættra byggða er að stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins. Íbúar á Bakkafirði og nærliggjandi dreifbýli voru 154 árið 2001, og 84 talsins í upphafi árs 2019 þegar verkefnið Betri Bakkafjörður hófst. Ári

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>P.n. 685</i>	69	60	62	59	62
<i>P.n. 686</i>	15	11	13	12	11
Samtals	84	71	75	71	73

síðar var íbúafjöldinn kominn niður í 71 og fækkaði því um 13% milli ára.¹ Á verkefnistímanum hefur ekki orðið merkjanlegur jákvæður viðsnúningur á þróun íbúafjölda, ekki enn. Hins vegar hefur ekki orðið frekara hrun og lágmarksatvinna hefur verið tryggð með því að tvö fyrirtæki halda úti starfandi fiskvinnslu á staðnum. Þar skiptir byggðakvótinn sköpum, bæði sá almenni og sá sértæki.

Atvinnuuppbygging er forsenda góðs mannlífs og það er augljóst að gera þarf betur í þeim efnum. Uppbygging ferðaþjónustu er ótvíræður valkostur, enda er ferðaþjónustan ein af grunnstoðum atvinnulífsins víða annars staðar á landinu. Með beinu millilandaflugi til Egilsstaða og Akureyrar, vegbótum og fjölgun ferðamannastaða innan Langanesbyggðar og í nágrennasveitarfélögum, skapast jarðvegur þar sem norðausturhornið kemst á kortið fyrir alvöru sem áfangastaður fyrir ferðamenn. Til þess að svo megi verða þarf þó að koma saman aukin fjölbreytni í afþreyingu, þróun vörumerkja og betri skilgreining á sérstöðu svæðisins. Þessar áskoranir þarf að leysa í stærra samhengi, ásamt því að styðja áfram við viðleitni íbúa og annarra áhugasamra aðila til að taka þátt í að byggja upp þjónustu og innviði á Bakkafirði.

Jákvæður viðsnúningur byggðarinnar við Bakkaflóa er sannarlega raunhæfur, með áframhaldandi samhentu átaki íbúa, sveitarfélags og ríkis – og með aukinni fjölbreytni í vaxtarmöguleikum landshlutans.

¹ Ekki verður fullýrt um ástæður þessarar fólksfækkunar en þó má leiða að því líkum að uppsagnir HB Granda á Vopnafirði árið 2018 hafi haft áhrif, þótt þau kæmu ekki í ljós samstundis – en samkvæmt fréttum voru flest þeirra sem sagt var upp af erlendum uppruna og búsett á Bakkafirði.